

1 30

Den 15. september 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Fra FRI FAGBEVEGELSE av 11.d.m. gjengir vi:

Det går en ny bølge av industrisabotasje over Danmark. Motstanden mot okkupasjonsmakten er i de siste døgn blitt konsentrert om ødeleggelsen av industrier som er viktige for tyskerne, og en mengde attentater innrapporteres fra forskjellige deler av landet. Den tyske militærkommando har ytterligere skjerpet bevoktningen i hovedstaden og i flere andre byer for å hindre fortsatte sabotasjehandlinger. Hovedstadsbefolkningen er blitt forbudt å forlate Kjøbenhavn uten særskilt tillatelse fra militærmyndighetene, og tropper har slått en ring rundt byen. Det er gått inn bekreftelse på at den danske kongen holdes fanget på Sorgenfri, der den danske livvakt er erstattet med tyske tropper. Meldinger fra Stockholm går ut på at tyskerne har fortalt Kong Christian at hans politiske funksjoner er opphevet. Det ser ut til at den danske kongen er fullstendig isolert fra omverdenen og ikke lenger har noen mulighet for å gripe inn i begivenhetenes utvikling. Tyskerne har anstrengt seg for å få den demisjonerte statsminister Scavenius til å danne et slags administrasjonsråd. Forsøket er mislykket. Scavenius mener at den politiske linje som han forsøkte å følge ble avsluttet i og med 29. august. Den øvrige regjering betrakter også sin tilbaketreden som definitiv. Formene for utøvelsen av statsmakten er således helt uklare, selv om undtagelsestilstanden heves.

Ifølge melding til London byr danskene i Kjøbenhavn hard motstand mot de tyske okkupasjonsstyrker. Det er kommet til nye alvorlige sammenstøt i hovedstaden som er sentrum for motstanden. 28 dansker og 11 medlemmer av "Wehrmacht" ble drept onsdag. En maskinfabrikk i Nørrebro-distriktet ble sprengt i luften. På havnen i Kjøbenhavn er et skib sprengt i luften av tidsinnstilte bomber. Massearrestasjonene fortsetter. En ny konsentrasjonsleir er satt i stand for å ta mot 1000 politiske fanger. Mange danske politikere, jøder og intellektuelle er arrestert. Blandt de arresterte befinner seg Kai Munk, Poul Reimert og Else Skouboe, Danmarks betydeligste skuespillerinne etter Betty Nansens død. Gestapo har foretatt tallrike arrestasjoner i de menneskemasser som tirsdag formiddag forsøkte å hylde det danske kongeparret. Kjøbenhavns politichef sendte mandag ut et oprop til politiet, hvor han anmodet det om å avlegge et mundtlig løfte til general von Hanneken. Politifolkene nektet, hvorefter samtlige politistasjoner i Kjøbenhavn ble besatt av Gestapo og SS. Antallet av personer som er drept eller såret i Kjøbenhavn oppgis å gå opp til 1000. I den lille byen Svendborg på Fyn regner man med 450 drepte.

Vift stolt på Kodans bølge, blodrøde Danebrog!
Din glans skal'nat ei dølgje, ei lynet dig nedsløg!
Du over helte sveved, som sank i dødens favn,
dit hvide kors har hevet til himlen Danmarks navn.

Nyhetene fra torsdag 9/9- til mandag 13/9-1943.

Italia: Siden Italias kapitulasjon 8. september har utviklingen skjedd i rivende tempo. Kappløpet om besettelsen av Italia begynte med de alliertes landsetning av tropper i Syd-Italia, idet tropper fra 7. amerikanske arme gikk i land i nærheten av Napoli. Her har tyskerne forsøkt seg med flere kraftige motangrep for å sinke framrykkingen og hindre landsetting av nye styrker. Alle deres anstrengelser har imidlertid vært forgjeves, og nye troppemasser og nytt materiell fortsetter å strømme inn til de allierte. Etter å ha etablert et solid bruhode, rykker den 5. og 7. amerikanske arme framover og har inntatt Salerno. Den 16. tyske panserdivisjon, som ble tilintetgjort ved Stalingrad, er senere gjenopprettet og har foretatt flere motangrep under de alliertes framrykking. Alle angrep har dog vært forgjeves. Samtidig med at amerikanerne rykker fram i Napoli-området, har 8. britiske arme foretatt angrep i flere retninger. De viktige flåtehavner Taranto og Brindisi er inntatt, likeledes Crotona. Også i nordlig retning har 8. arme rykket framover. På Korsika er de tyske styrker avvepnet av italienerne. Etter et heftig nattlig bombardement og etter harde kamper mot italienske soldater i Romas forsteder ble byen inntatt av tyske tropper natt til fredag i forrige uke. I Nord-Italia har der i flere dager pågått forbitrede kamper mellom italienske og tyske tropper, men stillingen er meget uklar. Italienske soldater i Savoyen i Frankrike er gått over grensen til Sveits med alt sitt utstyr. Forøvrig raser der harde kamper såvel i Italia som i Balkan-landene mellom tyskere og italienerne, og friskarene deltar i kampene. Den italienske flåte er kommet til allierte havner, de fleste til La Valetta på Malta. Av større enheter kan nevnes: 2 hangarskip, 5 slagskip, hvorav 2 på 35000 tonn, 7 kryssere, 10 destroyere og en mengde U-båter. Tilsammen er det kommet 35 større enheter til Malta. Dessuten er det også kommet inn fartøyer til andre allierte havner, både handelsskip og krigsfartøyer.

Sovjetsamveldet: I forrige uke foretok den røde arme den største framrykking i denne krigen, idet framgangen på den ca. 900 km. lange front var fra 80 til 160 km. Fra Moskva ble meldt at tyskerne nå foretar det største tilbaketog i historien. Særlig på sørfronten har framgangen for den røde arme vært stor. Etterat Mariupol var inntatt, truer nå russerne Melitopol og Pavlograd, og dermed er også Dnjeprotetrovsk truet. Jernbaneknutepunktene Barvenkovo s.v. for Isjum og Bakhmatsj vest for Konotop er også inntatt. I retning mot Kiew står russerne nå ved Nesjin. Russiske patrioter i Ukraina har avsporet 14 tog.

Vestfronten: Luftangrepene har i de siste dager vesentligst vært konsentrert om transportmål og jernbaneknutepunkter i Holland, Belgia og Frankrike. Av kraftigere angrep som er foretatt, kan nevnes angrepet mot Boulogne, som forårsaket svære eksplosjoner på militære anlegg. Eksplosjonene kunne høres like til England.

Fra New Guinea blir meldt at de allierte har erobret flyplassen ved Salamoua.

Lette norske sjøstridskrefter har senket et 4000 tonn lasteskip utenfor Kristiansund, uten egne tap.

I august måned har de allierte senket flere U-båter enn de har mistet handelsskip.

Nyhetene, den 14. september 1943.

Sovjetsamveldet: Et av tyskernes viktigste støttepunkter på Østfronten, Brjansk, er nå på russernes hender. 2000 tyskere falt under kampene om byen. Tysk telegrambyrå innrømmer i ettermiddag at byen er blitt "evakuert". Brjansk ble erobret av tyskerne den 9. oktober 1941 og har siden vært et av deres viktigste depoter og trafikksentra. En militær sakkyndig uttalte etter erobringen av Brjansk i 1941: "Den 9. oktober 1941 vil gå over i historien som den dag da Sovjetsamveldet brøt militært sammen. Dermed er det verdens siste militære reserve av kanonføde gått tapt. Det er en kjennsgjerning at den største militærmakt i verden er blitt knekket på mindre enn 4 måneder".

Russerne fortsetter framrykkingen i retning av det tyske støttepunkt Roslavl, som ligger på jernbanelinjen Brjansk - Smolensk. Likeledes fortsetter framrykkingen inn i Nord-Ukraina, og russerne står nå 15 km. fra Nezhyn, det siste jernbaneknutepunkt på jernbanelinjen mot Kiew. På sørfronten trekker tyskerne seg hurtig tilbake i retning av Dnjepr-bøyningen. De tyske sambandslinjer til Krim og Kuban trues. 340 bebodde strøk er erobret siste døgn.

Italia: 15. og 16. tyske panserdivisjon og deler av Hermann Göring-divisjonen har fra vel forberedte stillinger bakenfor bukten ved Salerno foretatt kraftige motangrep. De har gjenerobret en del terreng. De allierte holder her et 45 km. bredt brude. Allierte styrker har nå erobret Bari, som ligger 85 km. n.v. for Brisini på kysten mot Adriaterhavet. Den 8. arme rykker hurtig framover i nordlig retning mot Altamura. Inne i landet har briterne møtt en del motstand ved Gioia, og i kampen rundt denne byen har de italienske tropper tatt sine egne kanoner og kjemper sammen med de allierte. "Daily Herald" skriver: "Tyskerne bruker store hærstyrker i slaget om Italia. Det er deres planer å holde krigen borte fra eget område. Fra et alliert synspunkt er det det samme hvor kampene pågår. Tyskerne har minst 300.000 mann i Italia og ingen overflod av reserver. I virkeligheten er Italia et like så godt sted til å utrydde tyskerne som Tunesia var". Ifølge en tysk proklamasjon i går ble det opplyst at der var alvorlige uroligheter i Roma. Over 100 italienske krigsskip er nå kommet til Malta og andre allierte havner.

Høystående allierte stabsoffiserer fra Midt-Østen er kommet til hovedkvarteret for de jugoslaviske geriljatropper for å konferere med generalene Mihailowitch og Kilo. Britiske soldater deltar i friskarenes kamp. Der drives sabotasje i stor målestokk mot tyske sambandslinjer. De britiske soldater oppholder seg i huler sammen med friskarene. Det blir meldt at italienske avdelinger kjemper mot tyskerne på flere steder på Balkan.

En del av kyststrekningen mot Adriaterhavet, fra Susak - som er i friskarenes hånd - og sørover beherskes av friskarene. Likeledes en del av øyene utenfor. Det meldes videre at friskaretroppene har mindre flåtestyrke til sin forsyning. I Bosnia har friskarene utvidet sitt område, og i Kroatia har Geriljatroppene fått forsterkninger av italienske avdelinger. Kamper er i gang fra Zagreb til kysten.

Sovjetkringkasteren offentliggjorde i går en artikkel i "Göteborgs Handels- og Sjøfartstidende", som går ut på at Finland blir rådet til å slutte fred med Sovjetsamveldet. Den finske landsorganisasjons formann, Vuori, uttalte forleden: "Selvfølgelig vil alle finne ha fred, forutsatt at betingelsene er slik at landet vil føle seg trygg. Finnene er ikke klare over Russlands hensikter."

Det japanske støttepunkt Salamoua på New Guinea er inntatt av amerikanske tropper. 80 km. lenger nord, ved Lae, blir en isolert japansk gruppe kraftig bombet.

En amerikansk U-båt er meldt savnet. Likeledes 2 U-båtjagere. Britiske bombefly har senket 4 skip utenfor den hollandske kyst. Det blir i dag kl. 22.00 meldt at ytterligere et tysk skip er senket, 4 andre satt i brann og 6 skadet av britiske fly i Kanalen.

Norgesnytt: Det ble i går holdt et møte i Liverpool av 500 lærere og lærerinner, fra forskjellige deler av Stor-Britania. En norsk lærer talte om den kamp Norges lærere og lærerinner hadde utkjempet. Foredraget hadde stor virkning på tilhørerne. Forsamlingen vedtok en resolusjon som inneholdt en takk til Norges lærere og lærerinner for hva de hadde gjort for barna. De uttrykte videre sin beundring for den historiske innsats og det eksempel som var blitt vist. De britiske lærere og lærerinner lovet å gjøre alt for å framskynde den dag da Norge igjen skal innta sin plass blandt frie nasjoner.

De aller fleste norske offiserer er nå blitt sendt til Tyskland. Det antas at de vil bli bragt til interneringsleiren for norske offiserer i Schocken i Posen. Asle Enger følger med som feltprest. Den 3. september ble de norske offiserer forelagt en erklæring til underskrift. Erklæringen gikk ut på

at offiserene måtte forplikte seg til ikke å foreta seg noe overfor Wehrmacht hverken på det militære, sociale eller politiske område. Ingen av offiserene skrev under. Det bemerkes at offiserene ville få sin frihet igjen i tilfelle de underskrev erklæringen.

Det norske fotballforbunds formann, Asbjørn Halvorsen, er blitt sendt fra Grini til Tyskland.

Den 23. august i år kunne en se en lang rekke tyske biler på vei mot Grini. Terboven, Rediess, Reinhardt o.a. nazibøller ble observert i bilene. De avla Grini et besøk. I dette Norges kulturcentrum måtte fangene - etter 11 timers arbeidsdag - stille på linje i flere timer. Årsaken til besøket er ukjent, men fangene har nå fått enda strengere behandling. Det er forbudt å skrive eller motta brev. Fangene er forbudt å røke. Kantinen er blitt stengt. Det har i mange tilfeller forekommet mishandlinger, særlig når nestkommanderende var beruset.

Tyskerne har arbeidet i over 2 år på et stort anlegg i Leikanger i Sogn og har gravet lange tunneler inn i fjellet. Hvorfor dette anlegget ble anlagt, har vært en gåte for mange. Et klokt hode i det tyske offiserskorps kom til den slutning at forsvarsanleggene egentlig skulle vært oppført på Leikang ved Stadt. En komite av tyske fagmenn kom til samme resultat, hvorfor anleggsarbeidene i Sogn er blitt nedlagt og overført til Leikang. Man heller også til den teori at bombingen av Kristiansund i 1940 var en misforståelse. Det var egentlig Kristiansand som skulle ha vært bombet.

I Rygge på Moss er flere hundre mann satt i arbeid med anlegg av flyplass. 4000 mål dyrket jord, tilhørende 14 gårder, blir lagt brakk. Årets grode høstes ikke.

Finn Halvorsen har nå gått inn i "Roklubben". Han uttaler til alle som gidder høre på ham, at Quisling bør gå av.

Den beryktede Leif Sinding, som var regissør ved innspillingen av filmen "Sangen til livet", fikk skuespillerne til å delta ved innspillingen ved å true dem med fengsel og konsentrasjonsleir. Selvfølgelig vil hans filmer bli boikottet.

I Oslo skal 200 kafeer og restauranter få høytalere, Likeledes en del åpne plasser. Det er meningen at norske lyttere skal få nyte tysk musikk og tyske nyheter. Lignende arrangementer er tenkt foretatt i de fleste norske byer.

Fra Bodø meldes at 2 av byens 5 gjenstående forretningsgårder nå skal rives. De står iveien for kanonenes siktelinjer. Det samme gjelder en rekke mindre beboelseshus og provisoriske bygg.

For en tid siden var det innbrudd i Arbeidskontoret i Ålesund, hvor de innleverte registreringsskjemaer for menn til den nasjonale arbeidsinnsats ble stjålet. Kontoret har nå forlangt ny registrering av alle menn i Ålesund i pliktig alder. Men denne gang har bare et lite fåtall latt seg registrere. Folk saboterer i stor utstrekning utskrivningen. Det er god motstand mot kvinnelig AT i Ålesund. Ved den tillyste sesjon, måtte de fleste av de innkalt hentes av politiet, og ennå har dette ikke skaffet fram mer enn omlag halvparten. Det har også vært innbrudd i N.S. kretskontor i Ålesund, hvor det ble stjålet en del korrespondanse. Denne belyser ganske godt N.S.' daglige arbeid med spioneri og angiveri i nye samarbeid med Gestapo.

Det ble for noen dager siden opplyst at voldsforbryteren fra Bymarka ved Trondheim, Arild Østby, var blitt henrettet av tyskerne for illegal politisk virksomhet. Han hadde også vært i besiddelse av skytevåpen. Vi kan meddele at dette subjekt var fast ansatt angiver ved Gestapo. Han hadde 400 kr. måneden i lønn + provisjon for hver han anga.

Ifølge den britiske militærkronikør, som ble referert i norsk kringkasting sistleden lørdag, ble det opplyst at tyskerne på sørfronten fra Spanskengrensen til Tyrkia hadde knapt 50 divisjoner. Fra Nordkapp til Spania i vest hadde tyskerne antagelig 70 divisjoner til å møte invasjonstyrkene med.

Sorg for at avisen blir lest av flest mulige.